

St. 11.

V Gorici, 14. marcija 1879.

Tečaj IX.

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanica“ se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“ in na starem trgu.—v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Mailing-ovi tiskarni, naročnina pa oskrbnistvu „Soče“ Via del Giardino V Zoratti-jevi hiši II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

V Gorici 14. marcija 1879.

V celem Avstriji se pripravljajo, slovesno obhajati sreberno ženitvanje naše presv. cesarske dvojice. Soditi po poročilih, katera dohajajo o teh pripravah od vseh strani, bo 24. aprila t. l. pravi avstrijski dan. Mari bi prijazna Gorica—avstrijska Nizza—, zaostajala za drugimi mesti v dokazovanju svoje zvestobe in vdanosti do vzvišene Habsburške rodbine? Ne more—in v obče rečeno, tudi ne mara. Mnogo se je sicer v preteklem letu govorilo in pisarilo o tukajšnjih „irredentarijih“ in njih rogovilenji; a to so le posamezne nemirne glave, večinoma od unstran meje privandrani in nahujskani ničarji, kateri nimajo v deželi nobene zaslombe, razen morda kake svojati v našem mestu. V obče pa prešinja vse kroge v naši deželi pošteno avstrijsko čutje. Tukajšnje prebivalstvo, —dasi zaradi slabih letin v ekonomičnih stiskah— pozdravlja radostno vsako priliko in jo porabi, kedar more s svojim pravim čutjem na dan. Zato smo preverjeni, da bode cela goriška grofija od Predela do zadnjega kraškega rebra in od Ilubelja do oglejskih voda še slovesnejše praznovala petindvajsetletnico cesarjeve poroke, nego je lani obhajala njegov rojstni god.

Goriški mestni zastop je v seji dne 8. t. m. odobril od posebnega odseka nasvetovani program dotičnih svečanosti: Deputacija obstoječa iz župana in dveh odbornikov pokloni osebno Nju Veličanstvu čestitko našega mesta. Na večer 23. aprila bode mesto sijajno razsvetljeno in mestna godba, katero bo požarna straža z baklami spremljala, bo svirala po mestu. Dne 24. zjutraj bo zopet godba budila in oznanjala patrijotični praznik; popoldne pa bo svirala na Travniku. Zvečer bo velik ples v gledišči z vstopnino; čisti dohodek pojde na korist zalogu dobroteljskih zavodov, deloma pa tudi v to, da se istega dne bolje pogostijo odgojenci mestnih dobroteljskih zavodov. — Mesto si omisli pri tej priliki novo občinsko zastavo v mestnih barvah.

Kakor mesto, slišimo, da so tudi občinski zastopi drugih večjih županij sklenili, svečano obhajati cesarjevi dan in kakor poznamo naše deželne razmere, smo gotovi, da bodo v tem oziru najmanjše občine tekmovala z največjimi—tako da se pri tej priliki zopet jasno obelodani, kako ničvredne, od vse dežele obsojene so vse „irredentarske“ demonstracije v naši grofiji.

Zadnjič smo omenili v navadnem dopisu iz Gorice, da so se začetkom drugega semestra uveljele neke spremembe na tukajšnjem dekliškem preparandiji, katere so kolikor v narodnem oziru slabe, toliko za prospeh šolskega poduka škodljive. Če objavimo spremembe, nam pač ne bo treba mnogo dokazovati, da je naša sodba o njih zares opravičena.

Na tem zavodu, kateri je imel v začetku še precej naroden značaj, pa se je po tem od leta do leta čedalje bolj, skoro bi rekli, po nekem načrtu ponemčeval, podučujejo se odgojenke v paralelnih razredih, Italijanke posebej in Slovenke posebej; učni predmeti se predavajo večinoma v nemškem jeziku s pomočjo materinščine pa tako, da se zadnja če dalje bolj zgublja od nižih do viših razredov. Vsakakor pa so bile do zdaj paralelke strogo ločene italijanske od nemških, vsled česar so bili nekda nekateri gg. učitelji preobloženi ter se jim je moralo, ker so več ur podučevali, nego so po postavi dolžni, nekoliko nagrade plačevati. Skupni znesek takih nagrad vtegne znašati za en semester kakih 500 gld.—To je seveda za zavod, kateri ima celemu ubogemu Primorju učiteljice odgojevati, ogromen strošek, kojega je bilo sila prihraniti. Kaj storiti, da se to doseže? Nič laže od tega: V nekaterih predmetih se stlačijo slovenske in italijanske odgojenke k skupnemu predavanju, pa je. Dictum factum. V enem razredu, če se ne motimo, v drugem, združili so odgojenke k nemškimi (I) uram (to mora začetnicam posebno ugajati); v enem ali dveh razredih zedinili so odgojenke dotičnih paralel k predavanju naravopisja. Še boljše! Učitelj, kateri se je moral hudo mučiti, da je 15 Slovenkam, ali 18 Italijankam težavni predmet v nemškem jeziku s pomočjo slovenske ali italijanske terminologije razlagal, naj bo zdaj skupaj 33 odgojenk, katerim večinoma nemščina zavire dela, s pomočjo dveh deželnih jezikov temeljito podučeval! Pa tudi podučevanje v ženskih delih in menda v risanju je zdaj vsaj v nekaterih razredih skupno.

Marsikedo poreče: Kaj za to? saj se ne šiva po nemško in se ne plete po italijansko, tudi ne veze po slovensko. To je pač vse eno, v katerem jeziku se podučuje. Pa ni tako. Preparandije se ne uče za se, ampak za to, da bodo podučevale in sicer na ljudskih šolah v materinščini podučevale. Če hočejo dobro podučevati, pa morajo otrokom vse gladko in natančno razlagati. Mari jim bode to lahko ali sploh mogoče, če se uže zdaj temu ne privadijo? Odgovor

pripuščamo nemškemu pedagogom in pa onim, kateri dajejo vis. vladi tako dobre svete, ali pa se vsaj kot vladni zaupniki na vse kriplje ne ustavljajo takim premembam, katere pod krinko varčnega gospodarstva izpodjedajo, kar je še zdravih korenin na dekliškem zavodu. Tu na Primorskem, kder se je javni [poduk skozi stoletja stanovito zanemarjal, štediti, da se pri-gospodari na škodo celega deželi beratičjo 500 gld.—drugod pa—v nemških deželah—se kar razsiplje denar za javna učilišča in za velikanske zavode, ki stanejo kar na milijone. V sedanjih hudih časih zidajo na Dunaji monumentalne stavbe za univerzo, muzeje itd.—pri nas pa..... Toda, če še kaj dostavimo, zapademo državnemu pravdniku, zato rajši molčimo. Saj je pod Stremajerjem—vse le bob ob steno.

Dopisi.

Iz Tolmina 10. marcija (Izv. dop.) Približujoča se spomlad oživlja vse in oživela je tudi tolminske dopisnike, pa saj smo zadosti dolgo počivali. Komaj sem se pa oglasil, že sem moral zaleteti. Tako vsaj trdi dopisnik v zadnji Soči. On se pripravlja poravnati in pojasniti, kar je v mojem dopisu krivega, toda nič kaj se mu ni posrečilo. Sam priznavam, da na pepelnico se ne prilega prav članke kovati; toda moj kolega je še zdaj pepelnice, če sodim po njegovem dopisu.

Jaz sem sicer izpustil veselico s tombolo, s tem sem pa menda manj zagrešil, nego oni, ki mi niso ove zabave naznanili, akopram sem čitalnicen ud. Dalje se ponša dopisnik z obilnim številom plesov ter obrača vse na čitalnico, ker—so se udje istih vdeležili.—Nu, takih veselice je bilo še več, kakor jih je dopisnik naštel, to nam pa še ne osreči naše čitalnice in s tem tudi odbor ni še izpolnil svoje dolžnosti, ampak le čitalnično denarnico so izpraznili brez vsake koristi v prospeh narodnega napredka. Konečno me kliče dopisnik na pomoč gleda petja. Ta pomoč je pač lahka, en ples manj pa bi bilo petje pridobljeno in s tem bi se izpolnil tudi en del čitalničnega namena.

(Tolmin je nekda slovel po svojem izvrstnem pevskem zboru in skoro ni misliti, da bi bila zima vse Slavce pomorila; to pa vemo po skušnjah, da

LISTEK.

Pogled v Bosno.

Če prav je dobila naša veledržava v berlinskeje mirovne pogodbi samo pravico, da zasede Bosno i Hercegovino in da samo red i mir uvede, prepričani smo vendarle mi vsi zvesti bralci Soče, da ne pojde Avstrija ni z lepa ni s huda več iz onih dežel. Nejtemu še davno, da so naši ljudje marsikaj povedati znali o Kitaji, Avstraliji i daljnji Americi, ter da nejsa za Bosno še vedeli ne. Časa kolo se vrtil, i ker smo se mi obogatili za dve prelepi, prebogati deželi, ki boste s časoma naše državi gotovo nadomestovali izgubljeno lombardsko-beneško kraljestvo, treba je, da se nekoliko soznanimo s tema dvema slovanskima zemljama, zlasti se šegami i navadami ondotnih prebivalcev, saj vemo, da pojde marsikedo iz naše slovenske domovine iskat si prej ali poslej nove sreče v novo pridobljeno zemljo.

Mi nismo bili v Bosni nego z očima i kazalcem. Kar smo pa sem ter tja čuli i brali o Bosni i Hercegovini, hočemo na tem mestu svojim bralcem priobčiti, saj smo prepričani, da nas bodo verno sledili.

Bosna z Hercegovino vred meji na tri avstrijske zemlje, namreč na Slavonijo, Hrvaško i Dalmacijo. Proti vzhodu meji na srbsko kneževino, proti

jugu pa na slavno Črnogoro i na arbaneška divja plemena. Ona meri še zdaj brezi tega, kar je Srbska i Crnagora pridobila, blizu enajststo kvadratnih milj, toraj obilno toliko, kakor Primorsko, Kranjsko, Hrvaško se Slavonijo, Koroško i Štajersko do Nemškega Gradca gori. Vseh prebivalcev štejejo te dve deželi nekaj čez en milijon. Razen pet tisoč judov semitskega kolena in enajst tisoč cigancov španskega porekla, spadajo vsi drugi prebivalci v hrvaško-srbske slovenske vetvi (reji). Po veri jih je do tri sto petdeset pet tisoč muhamedanskega, štiristodevetdeset tisoč pravoslavnega (grško nezjedinjenega) i sto šestdeset i štiri tisoč pa rimokatoliškega veroizpovedanja.

Kakor omenjeno, govori se v Bosni srbski ali hrvaški ali močno pomešano s turškimi besedami, to je, tamo se „eglendische bošnjački“. Za rano, kedar se srečajo se pozdrave: „Saba hajrosun“. Odgovor se glasi: „Alah razozum!“ Zvečer se pa pozdrave z: „Akšam hajrozum!“ in na ta pozdrav se odzdravi z „Alah razozum!“ Oni znajo tudi čisto hrvaščino ali srbsčino, ali človek jim ne more nikakor ne dokazati, da nektare tuje besede nejsa naše, temuč osmanske i hitro ti poreko: „a kaj ti neznaš ni bošnjaški ne, to nej osmanski, to je bošnjački.“ Helbetum (na primer) ako rečem: „saba hajrosun“, to je toliko, kolikor: dobro jutro; a če ti rečeš: Alah razozum, to je toliko, kakor da bi rekel: Bog daj!

„Salam alecum“ ne sme nobeden drugi reči,

nego Turek Turčinu. Na tak pozdrav se odgovori: „Alecum salam!“ Salam pomeni dve besedi: „pozdravljenje i blagoslov (požegnanje) božje s tabo.“ Bog varuj, da bi človek nemuhamedan rekel muhamedanu: „Salam!“ Matveju Mažuraniču iz Novega, ki je leta 1840 po onih krajih kakor kovaški delatelj potoval, se je bila ta beseda zarekla, i sam pravi, da bi tako za-nj prav huda plega, da nije bil slučajno Švab. Bilo sa ga pa drugi zagovorili nekoč, da Švab sam ne ve, kaj govori. (V Bosni imenujō namreč vsacega, ki pride iz avstrijskega cesarstva na Turško „Švabom.“)

Pripoveduje se, kako je nekda dvanajst Bošnjakov turške vere v društvu potoval. Prišedši na neko polje zagledali so, da so jim Osmani nasproti šli. Hitro začeli so med sabo se spogledovati i prašati, ako je kateri med njimi, ki bi umel englendisati osmanski. Bil je med njimi nekij bahač, kateri se je širokoustil: „Valaha, jaz umem dobro osmanski“. Tega so tedaj postavili v prvo vrsto pred se, i ko so jih Osmani srečali, hitro jih je pozdravil: „Salam alecum!“ — Nekij Osman mu na to odzdravi: „Salam“ ter ga potem popraša, ako je še daleč do bližnje vasi. Ubogi Bošnjak ni vedel ni besede več po turški izustiti. Osmani so se na to razsrdili, potegnuoli so svoje nože iz nožnic i so začeli po Bošnjaci mahati: „Anasine, sitim, dja ur pezevenki!“ V velicem strahu so Bošnjaci na razne kraje pobegli, Osmani pa za njimi. Ali preta je bila, da je bil blizu

ptice zahtevajo posebne skrbnosti in da se pevcu v obče radi kujajo, kadar so zanemarjeni. Mogoče, da tiči tudi v Tolminu v tem glavna krivda, da je petje umolknilo. Op. ured.)

Po vsem tem je moj prvi dopis popolnoma opravičen in zadnji dopisnik je mlatil prazno slamo ter ostal s svojim pojasnilom pravi skazimojster, kakoršnega bi ne mogli priporočati vremenskemu vladarju, ker bi po tem takem ne videli jasnega neba, koje smo tako težko pričakovali.

To malenkost sem s tem otrese, pa druga hujša mi teži na srcu, namreč dopis iz Kobarida o šolstvu. Ta stvar je delikatna in razprava o njej tem težja, ker me v srce zbada, kadar o tem besedico slišim. In kaj bi ne, saj je šolstvo glavni temelj človeškega izobraženja i življenja, ter neprecenjeni zaklad i dota našim potomcem.

Gospod dopisnik je o naši šoli dobro informiran, celó dremanja itd. mu je znano. Znané so mu pa tudi druge okolnosti, katere je bil lahko objavil in meni kako zamero prihranil.

Pa naj bo, kar hoče, očetovska dolžnost me veže, da stvar nekoliko pojasnim.

Tolminska šolska občina šteje okoli 700 otrok. Visoko ministerstvo je pred leti vzkazalo sezidati novo šolsko poslopje za 4 razrede. Kasneje je ono dotični načrt preuredilo in določilo, da se imajo vpeljati meščanske šole; toraj še več ko preje. Znano je, da je nastal prepir zaradi prostora, kje se ima to poslopje sezidati in trajal je ta prepir več let; vender pa je stvar dogovana in prostor odločen uže blizu 2 leti. Med tem se je po nakladah nabralo 12.000 gl., nakupilo se je celó že dotično stavbeno kamenje in les, pa vkljub vsemu temu se delo ni še začelo. Vse spi, kakor bi ne bilo še nič določenega; in zakaj to? Ne davno se je še celó govorilo, da denar razdelijo; zdaj gre pa glas, da se morda po dobroti sezida neko malo poslopje. Oj, vi očetje župani in vi udje krajnega in okrajnega šolskega sveta z dotičnimi predsedniki, kaj dremate tudi vi? Ali ne pomislite, kako vas veže vaš poklic, kakšna je vaša odgovornost??!!

Jaz nisem sicer poklican, razsojati te stvari, vendar se mi pa čudno zdi, da bi imelo šolsko svetovalstvo pravico, ministerskemu vzkazu nasproti sklepati in ravnati! Ker mi je pa znano, da so bližnje občine zadovoljne in pripravljene pomagati k temu prevažnemu delu, pozivljam še Vas, gospod župan, ali dremate tudi vi? Saj ste edino le zaradi tega prevažnega dela županstvo prevzeli! Pomislite vendar, da stojite na čelu velike občine s 700 učenci in da je Vaša sveta dolžnost skrbeti za njih blagor, ako nčete, da bode naše potomce nevolja stresala nad Vašim spominom. Pa tudi vi očetje starešine, izbudite se, ter podpirajte to velevažno začetje in ne posnemajte nemarnosti drugih.

Dokler pa nemamo dotičnega primerne poslopja šolskega, ne more se tirjati pravega reda v šoli. — Vsaj izgovor za silo je ta. — Jaz pa mislim, da bi se stvar vendar le dala vsaj nekoliko vrediti. Res je sicer, da so sedanji šolski prostori pretesni za vse otroke, toda tej napaki se lahko s tem v okom pride, da se otroci bodisi po številu ali po občinah razdelijo in jim posebni dnevi za šolo odločijo. Tako bi ne bilo izgovora, da je šola prenatlačena, in ta red bi ne dopuščal, da bi bila kak dan šola prazna; otroci bi bolj redno v šolo hodili, če tudi le vsak drugi dan.

Kar se tiče pa učiteljev in šolskega vrta, — razun učiteljice, ki je izvrstna — nemam nič omeniti, ker hvaliti ne morem, gratjati pa ne maram; samo to izkličnem, da ne vem, kam gledajo nadzorniki! —

Iz Trsta, 12. marcija. (Izv. dop.) (Volitve. — Mestni dolgovi.) Volitve za mestno starešinstvo so uže razpisane in se bodo vršile sledeče dneve: 18. in 19. t. m. za IV. razred, 22. in 23. za III. razred, 26.

gozd, i tako so se takrat ti ubogi Nedo-Turci osvobodili. Ko so Osmani nehali za Bošnjaki teči in odšli svojim potem naprej, in ko so se naši Bošnjaci pogovarjali kako hudi ljudje, da so Osmani, zavrne jim on, ki se je delal za učenega: „No, kaj vam nisem povedal, da je okoli Salama še marsikakih sitnosti“.

V Bosni ne smejo se krščanje imenovati Bošnjaci. Ako se reče Bošnjaci, muhamedanci sami sebe razume, a krščanje so jim samo raja (čreda) bošnjačka. Bošnjaci in Osmani, če prav so obojni muhamedanci, ne mogo se med sabo trpeti, kakor pravi nebratje. — Bošnjak se jezi na Osmana i pravi, da nej slabsega človeka pod nebom od Osmana; Osman, fra pravi, da so Bošnjaci poturčeni, ter da so slabši od djaura (nevernika), da se mora toraj te poturice gnjaviti i daviti, da bodo vedeli, kedó jim zapoveduje. To je pa tudi uzrok, da se Bosnjaci ravno tako Osmanov bojé, kakor se bojé krščanje turških Bošnjakov.

Pravega turškega jezika je v Bosni prav malo slišati. Celó v Serajevu je dokaj agov, kateri ne ume nego bošnjaški. Na ta svoj jezik so pa ponosni i trde, da je „naš slavní bošnjaški jezik najkрасnejši od vseh jezikov na svetu“.

Q krščanskej veri nam nej treba na tem mestu

za II. razred, 28. za I. razred, 30. za celo okolico, to je za vseh 6 okrajev naenkrat. Kakor stvari stoje, je mogoče, da avstrijska stranka zmaga k večemu v III. razredu, morda i o šlo tudi v IV., pa prav težko, sicer pa se danes pozitivno ne more nič reči; meša se močno, borba bo huda, akopram je zdaj stoprv pred volitvami velika tišina, katera pa je bolj podobna oni tišini pred nevihto. Vlada ali prav za prav vladna stranka je po mojem mnenju zakrivila to, da nij volilni komité tako sestavila, da bi bili v njem prvi možaki mej tuk. trgovci, kakor so Reinelt, Rittmayer, Burgstaller, Drgovina itd.; ti možje so poznani kot izvrstni patrijotje, zraven tega pa so jako uplivni, kakor matadorji trgovstva; namesto takih imen pa figurirajo pod dotičnim oklicem nekateri uradniki in pa drugi manj poznani ljudje. Z uradniki ne bo vlada dosti opravila v Trstu; ta stan je tukaj malo upliven, tukaj le trgovec kaj velja in mej trgovci se da tudi osnovati močna avstrijska stranka. V okolici bode najbrže vse šlo po volji. V nedeljo bil je volilen shod v Rojanu in mnogi navzočni volilci zedinili so se bili uže pred shodom za kandidata za III. in IV. okraj; nij bilo treba torej nobenega razgovora in nagovarjanja; volilci naznanili so predsedništvu „Edinosti“ še pred začetkom zbora, da bodo enoglasno volili Nadliška in Lozerja. Kakor sem Vam uže poročal, ta dva okraja sta popolnoma pridobljena za našo stvar; na te možake smemo zidati. V nedeljo bode zadnji volilen shod na Proseku za V. in VI. okraj; nij skoro dvomiti, da ne bi se tam zedinili volilci, saj v VI. okraju kandidira polit. društvo Nabergoja, kateri si je pridobil za okolico in sploh za slovenski narod toliko zaslug, da si sme VI. okraj le v čast šteti, da ima v svoji sredi tacega zanesljivega, značajnega in pogumnega moža. V V. okraju je bil do zdaj voljen navadno g. Burgstaller, ker pa ta gospod skoro gotovo prodere v mestu, bilo bi dobro in v interesu reči same jako koristno, da bi v okolici niti ne kandidiral, in to mesto prepustil kakemu drugemu okoličanu, morda g. Vatovcu, ki je tudi do zdaj dokazal, da je zanesljiv narodnjak. S tem bi se pridobil patrijotični stranki v mestnem zboru en sedež. Imena kandidatov za mesto so še prav malo znana, obe stranki imate menda enako taktiko: imen ue izpostavljati javni kritiki; zadnje dni tikoma pred volitvami bomo še le zvedeli za kandidate.

Te dni bil je v „Triester Zeitung“ vvodni članek, ki ima očitni namen agitacije za novo posojilo goriškega mesta; za višo garancijo upnikov navaja dopisnik, ki je menda Vaš najnovejši občan, tudi to, da goriški mestjani ne plačujejo še dosti doklad za mesto in da bise dala takozvana „Steuerschraube“ še močno pritisniti. Za to lepo perspektivo se vtegnejo zahvaliti Vaši mestjani, kajti Gorica se ne sme meriti s takim vatlom, kakor Trst. Slabo gospodarstvo v mnogih mestih, posebno pa v Trstu in Gorici, kder mestni očetje delajo po izgledu lepe Florence, prouzročilo je posojila, ki rastejo od leta do leta. Pri nas v Trstu priznavajo to celó listi a la „Indipendente“ in pravijo in obečajo, da niti lahonska stranka ne bo več grešila v tem obziru, da zidanje je minulo itd.; a kedo jim veruje — zdaj pred volitvami?

Prav danes je došlo dovoljenje iz Dunaja, da sme naše starešinstvo najeti 1.600.000 gold. kot posojilo, in da sme pobirati od vseh najemnikov stanovanj 20/0 od tiste svote, katero plačujejo najemniki hišnim gospodarjem kot najemščino, torej vsak fakín bede moral plačati od svojega bornega stanovanja najmanj 2 glđ. davka, kakor da ne bi bila uže najemščina sama na sebi uže hudo breme ubogi družini. Ta davek bo jako nepopularen in prav zdaj pred volitvami bi mogli naši ljudje na to misliti, da se znebé zapravljalivcev in pojedežev in volijo pametne in vestne može v mestni zastop.

Z novim davkom bode mesto pokrilo obresti novega dolga; — torej nova posojila, novi davki, to je fi-

govoriti, ker vsi vemo, kaj je krščanska vera. O turškej veri vredno je pa nekaj izvedeti i to tem bolj, ker pred osvojenjem Bosne i Hercegovine nejsmo imeli v našej državi državljanov tega veroizpovedanja.

Turci verujo v Boga (jedinega) i v tri proroke, ali svete može, namreč: Mojzesa, Isa Pejga mbera (Jezusa proroka) i Muhameda, ali Muhamed je od vseh najgorši in najsvetejši. Prosti Turčin ne ve o tem nič drugega, nego da je Muhamed sveti mož, i kedor v njega ne veruje, da ga še jtan (hudič) mora vzeti in odnesti dženem (pekel) v večni ogenj. Naproti temu pa, kdor veruje v čisto vero, odvede ga prorok v dženet (nebo), kder sam dragi Alah (bog) prebiva.

Sunete, to je obrezujo se tako, kakor judje, samo nekaj več odreže nego judje. Zastran tega mora tudi vsak, ki se suneti, po zakonu (postavi) štiri nedelje ležati, da si rano zaceli. V tem času lahko za rano umre, ker ne rabi drugega leka, ko popela, s katerim se rana posiplje, da bi se kri vstavila. Te štiri tedne mora se postiti po dnevi i po noči, i ves čas ne sme nič drugega jesti, ko suh kruh i čerstvo mleko; a ko bi se samo enkrat vode napil, oskrunil bi s tem celi sveti obred. Nekteri sunete dete, ko

nančna učenost tistega finančnega ministra, lki je rekel, da bode uže bolje; a taka finančna doktrina je jako lehkomišelná, in — exempla trahunt — zakaj ne bi tudi naši mestni oskrbniki ne posnemali ministrov. —

V pondeljek je došlo s parnikom kakih 300 delalcev italjanskih iz Kleka v Trst. — Ljudje so bili grdi, kakor kaki roparji in so morali z silo odriniti iz Hercegovine. — Nekda niso hoteli delati in pa prepirali so se in topli vedno tako sicer, da so par tovaršev vbili. — Zatorej jih je tamošnja vlada primorala, odpotovati; prodali so jim tam konje in voze po tem pa jih poslali z eskorto domu. — Iz ladije na kolodvor spremljali so jih vojaki in policaji. —

Nij skoro zapopasti, zakaj te ljudi jemljejo, ko imamo mi doma še preveč dela potrebnih in pridnih delalcev. — Naj bi ta slučaj spametil dotične oblastnije.

Došlo je te dni pa tudi par sto voznikov Kranjcev iz Bozne s konji vred; mej konji našli so pa tukaj nekoliko bolnih (šmrkljevih), vsled česar so kakih 40 konj dejali v kontumacijo in morajo vozniki in konji prenočevati na prostem zunaj mesta. Slišal sem nekatere voznike zabavljati, češ, da tukaj slabše z njimi ravnajo, kakor Turki. — Čudno je tudi videti te voznike skoro vse v rudečem fesu na glavi; to pokrivalo se vtegne tako pri nas vdomačiti, kakor tudi kaka druga jugoslovanska šega. Sliši se, da maja meseca se vrnejo ti vozniki in še mnogi drugi nazaj v Hercegovino, ker nekda maja bomo šli na Novibazar. —

Te dni se je čitalo v nekaterih listih neko sporočilo iz Trsta, da so lahoni pod tržaški kastel mine z dinamitom postavili; a baje je ta vest vendar izmišljena, akopram nij tem tičkom dosti verjeti, ker zarote so lahom in lahonom jako ljuba stvar. V Trst dobimo zdaj novi polk, sedanji „Aleman“ gre v Pulj, sem pa pride Graški polk „König der Belgier“. — V Gorico dobite pa polk „Hess“. —

Iz Ljubljane, 10. marcija. (Izv. dop.) (Volitev jednega poslanca. — Nekaj besedic o Jenku. — Gurko, vitez. — Volitev v mestni zbor. — Dve besedici o vremenu.) Zopet bodedmo imeli volitev za deželni zbor: na Kranjskem „obče-priljubljeni“ vitez Veste-neck se je tej časti odpovedal i vsled tega je razpisana nova volitev veleposestnikov, kojih je na Kranjskem 111 glav, kakor razkazuje objavljeni imenik. Dne 29. t. m. ob 10. uri so vsi veleposestniki povabljeni, naj pridejo volit moža po svojem prepričanju najboljše, koji njima samo glave na svojem mestu, nego tudi serce. Kako se kaj agituje za tega enega poslanca, nij mi znano. A kedo bi se tudi tvegati pri-govarjati enemu teh veljakov, koji te vedno z visocega doli pogleda, kakor na trudečo se mravljo pod nogami i zažvenketaje se srebrom v žepu misli si: „kedo je mož? — Jaz sem mož!“

V štev. 26. „Slovenca“ čital sem dopis iz Dunaja, koji popisovaje neko slavnost omenja našega izvrstnega skladatelja se sledečimi besedami: „Naš Davorin Jenko živi v Belem Gradu; in to je vse, kar vemo o njem. Serbski listi nič ne poročajo, da je Jenko kaj zložil in spisal“ (sic). — Gospod dopisnik! brez zamere, ako se strinjam popolnoma z opombo uredništva, da bi moral biti naš narod ponosen na-nj, ako bi ne imeli drugega od njega, nego „Naprej za-stava slave“. Predno se kaj enacega piše v javen list, kojega čita vsak, komur se zljubi i komur je prilika dana, treba vendar nekoliko pomisliti, kaj se piše. Uprašam gospoda dopisnika omenjenega dopisa, ali v istini mu nij drugega znano o našem Davorinu, i nego samo, da živi v B? Prepričati i osvedočiti se je treba, je-li vse sveto i resnično, kar jeden človek misli o drugem! Ako bi se bil gosp. dopisnik sam prepričal, kakor se je prepričal pisatelj teh verstic, kako priljubljen je Jenko v Belgradu, kako spoštovan i kako

je še mlado, drugi pa pozneje, navadno pa, kedar je otrok deset let star.

Sunetenje nej opravilo hodževo (duhovnikovo), ampak družega človeka, ki ta posel opravljati zna. On se imenuje sun et žia (obrezovatelj).

Ako se hoče kak djaur (nevernik) poturčiti, odvedo ga najprej v džamijo (turško molilnico), kder hodža nad njim koran (turško sveto pismo) bere. Kedar prebere, mora novinec nekaj za njim momljati; a na to mu da ime, ktero si sam izbere. Drugi Turki ga obdarujo i kedar domu pride, ga obrezovatelj suneti. Ženska se leže poturči, ker ne pretrpi nobene rane. Njo poturče v džamiji po zakonu.

Hodža bere in uči iz korana, da je to velik jazuk (greh) dekle oskrnuti, veči, kakor da bi kedo sedemdeset sedem ljudi ubil. Kdor ima ta veliki greh ta mora iti v petek ob sedmih zjutraj v džamijo molit. Hodža bere nad njim koran i tako mu dragi Alah odpusti. Hodži pa mora grešnik za to toliko platiti, za koiklor se ž njim zmeni.

Za duše umrlih ne plati se nič; samo treba je z hodže, ali pa s kacicim družim učenim človekom se zmeniti, da bi v petek ob sedmej uri prebral koran za dušo rajncega otca, matere ali koga drugega.

Pride še,

znan, i ako bi vedel, kaj je vse zložil i spisal Davorin, potem bi tudi gosp. dopisnik nekaj več vedel i drugače mislil o njem, nego samo — da živi!

Čestitim čitateljem gotovo še v dobrem spominu ostali ruski general Gurko, koji je meseca julija 1877 z velikim trudom prešel z rusko vojsko Balkan, kakor leta 218 Hannibal čez Pireneje in Alpe; koji je na raznih krajih bil pobeditelj nad turško druhaljo, kakor n. pr. pri Gornjem Dubniku, — postal je vitez reda sv. Gregorija. To vest nam so prinesle „St. Peterburgskija vedomosti“ št. 46 mej vladnimi izvestji, katera se glasi v slovenskem jezici nekako tako-le:

„Našemu general-adjutantu, konjiškemu generalu Josipu Gurko.

Junaški trudovi, pokazani v minolej vojni pod Vašim načelstvom s Turci vojujočimi se armadami, zaznamenovanjsimi se s celo versto odličnih del z neprijateljem, dvakratni prehod Balkanskih gor, kakor tudi vsa naslednja dela s Turci, dajejo nam pravo našega blagovolenja do Vas i monarhično milost.

V odliko izvrstnih zaslug Vaših in v nagrado primerne hrabrosti in vojnega reda, pokaznih osobn v minulej vojski, Vas najmilostljivejše imenujemo viteza Našega imperatorskega reda svetega velemučenika i zmagovalca Gregorija druge stopinje, katerega znake Vam nakladamo (velimo)—pošiljaje Vam te — je da položite nase i da je nosite po ustanovitvi. Ostajemo se Svojo imperatorsko milostjo Vam udani.

Z istinito vlastno roko Njegovega Imperatorskega Veličestva napisano:

Aleksander.“

V St. Peterburgu, 22. januarja
(po našem: 3. febr.) 1879. leta.

Letos izstopijo iz mestnega odbora ljubljanskega sledeči gospodje odborniki: iz III. razreda Horak, Jurčič in Klun; iz II. razr. Leskovic, Schöpl in Keesbacher; iz I. razr. Mahr, Suppantisch, Schrey, Suppan. Volitve bodo za III. razred 15., za II. razred 16. in za I. razred 17. aprila. Volitvene komisije sestavi župan sam.

Vreme naše v tem meseci lahko imenujemo rasko: prve pomladanske cvetice prikazujejo glavice boječe iz hladne zemlje i včeraj videl sem uže pervega metulja.

„Šel bi čez planjave
Šel bi čez višine“

pojem z Jenkom, občudovaje razvijajočo se naravo; z Gothe-jem kličem skrivne moči: „Macht mich auf e-wig jung!“ a pridil bi še rad: und lasst unversehrt die jetzige Schönheit! — Uživajmo sedaj, kar nam priroda nudi, da ne bodemo jokali se Stanko Vrazom:

Kud ste svibnja mog časovi kratki?

Nade sancí zlatni dan i noč?

Kan pod leto ode slavulj sladki,

Vidio sam vas hitrim jagmom proč!

Mladosti klije dvojni cvet,

Pomladni cvet čas mladih let!

glasi drugi stih Jenkov, i to je istina. O ti srečna mladina! Bože te ohrani mnoga mnoga leta tako, da bi nikedar ne vedela, kaj so bolečine, kaj skerbi, kaj sereca težave!

S. D.

Iz Maroškega Novega trga (Maros-Vasárhely) na Sedmograškem 7. marcija (Izv. dop.)
Nič dobrega ne morem iz Sedmograškega poročati. Vedno nestanovitno vreme v jeseni in po zimi nej hasnilo ni kmetijstvu, ni kupčiji; ker so se strašanski snežni zameti topili, vzdigale so se vode pogostoma iz strug ter so vedno odnašale njive, senožeti, mostove, mline, poti, ceste itd.; tako so ogromne škode še pomnožile občno uboštvo. Nam bližnja reka Maroš, katera zasluži po vsej pravici svoje ime („maroš“ se zove: grizljiv, skeleč) naraste se pri vsakem najmanjšem deževanju tako, da razsaja vj malem času po travnikih in njivah in se le polagoma v večih dneh nazaj vmakne v svojo dovelj široko in globoko strugo, popustivša skoro čevlj debele plasti blata, katero za-duši popolnoma posebno ozimnino.

Najhuje so trpele vsled tega v tako imenovanih kotlih sezidane vasi. Vsakrat, kedar so se kaj velici dnežni zameti po hribih topili, je iz hribov in gričev deroča voda čestokrat cele take vasi potopila in vsako slabo hišo seboj odnesla. Ker se pa take nesreče malo da ne vsako leto ponavljajo, postali so prebivalci previdni, ter popuščajo vselej še o pravem času svoje vasi in se više v hribe potozajo, da ni o človeških ali živinskih nesrečah nič slišati. Pri vsem tem pa je veliko škode; saj je v taci vseh mnogo gospodarjev, kateri si v dobi enega leta uže v drugič tretjič svoje kajže pletejo. Da so glede na taka čudna vremena, velike zamete, neprenehljivo vlažnost poti in ceste, katere nemajo nobene trdne, kamenite podlage, sedaj še vedno brez dna, to vsak lahko razume. To pa upliva zelo neugodno na kupčijo. Saj še praznega voza ni mogoče z veliko močjo po strašanskem blatu naprej spraviti; tem manj pa otovorjen voz. Veliko kupčije z žitom in vinom bi se dalo napraviti, a vprašanje, kako vkupljeno blago do mesta ali do železnične postaje prepeljati, zapira še vedno žitnim in vinskim kupcem pot do nas. Celó mastno živino, ki se največ

v Budapešto in na Dunaj odpošilja, je silno težko po takih cestah goniti.

Zadnje dni so začeli pomladanski vetrovi prihiti in mogoče, da se vsled tega poti in ceste v par tednih popravijo in da se bo moglo potem tudi na polji kaj delati. Lanska letina se je tukaj, kakor sem uže v svojem prvem dopisu povedal, dobro sponesla. Vsega je bilo in skoro bi rekel, preveč; kajti tukajšnje ljudstvo postaja v obilnosti leno — in da ima tudi vsega malo, vendar, dokler ima ob čem živeti, ne mara se dela poprijeti. Vse prošnje in obetanje poštenega zaslužka in dobrega živeža ne privabi kmeta na delo in raje doma na gorki peči leži in mrhuje, kakor bi si šel kaj prislužiti. Čudna lastnost in morda tudi redka, ali žalibog resnična. Celó svoje lesene hiše, katera se mu v kratkih dneh na tla zvrne, ali jo močan veter gotovo razkrije, ne loti se zaradi prevelike zanikarnosti in lenobe popravljati. V tem se odlikujejo zlasti dolgolasi Romunci. Na spomladanska dela se še nihče ne zmisli, kajti veselje, katero kmet nad tem občuti, da je vedno sit, mu ne da ni misliti ni skrbeti za bodočnost. V nebesih je, ako ima dovelj „šlanjine“ (slanine, špeha) in „žinarca“ (žganja), kojega se tukaj leto in dan mnogo spiše. Žganje pa je ravno glavni vzrok ljudstvenega propada: vse mu je tako privajeno, da se ga vsaj sedanjí rod gotovo ne odvadi in brez mogočnega upliva tudi bodoči ne.

Letošnji pust se nam je tukaj zelo pusto obnesel; vsega skupaj smo imeli tri plesse. Zraven tega pa je napravilo društvo gospá eno „skupno večerjo“ z vstopnino. Dasi je bila večerja strašansko slana, bila je ta veselica vendar najprijetnejša. Čisti dohodek je šel v korist zapuščenim sirotam. Zaradi tako blazega namena se uže prestaja tudi nekoliko več soli, nego po navadi. — Vreme je še vedno nestanovitno, me-gleno in žalostno. —

Politični pregled.

Z DUNAJA. — Avstrijska delegacija je imela dne 11. t. m. skupno sejo, pri kateri se je v par urah vse to razsulo, kar je nekdanji podpredsednik faliranih bank, dr. Sturm, na čelu ustavoverne opozicije s težavo v dolgih odsekovih sejah sezidal. Pri glasovanju zaradi zahtevanega kredita za stroške zasedanja Bosne iz Hercegovine so zmagali vladni predlogi s 35 glasovi proti 22 glasom. Zraven uže dovoljenih 60 milijonov gld. za leto 1878. dovolila je delegacija še 46 ⁷/₁₀ milijonov, skupaj tedaj 106 milijonov 720.000 gld., — za leto 1879 pa 35 milijonov in 444.000 gld. — V odboru je vojni minister Bylandt zagovarjal železnico Dalia-Brod-Zenico nasproti železnici Sisek-Novi; to pa vzbuja v nas opravičeni sum, da hoče vlada zasedeni deželi v ožo zvezo spraviti z Ogrsko drž. polovico nego z našo, kar nam nikakor ne more prav biti ni iz slovanskega, ni v obče iz državno-pravnega stališča. Saj so vendar takrajlitavske dežele za okupacijo v krvi in denarju mnogo več žrtovale, nego dežele sv. Stefana krone. — Hrvatska regnikolarna deputacija je v Pešti izbrala Krešić-a za predsednika in Miškatič-a za tajnika. Skoro gotovo se vda želji Madjarov glede nove pogodbe, ki se ima mej Hrvatsko in Ogersko skleniti za prihodnjo dobo. — Minister grof Taaffe se je 7. t. m. v Innsbrucku poslovil od prebivalstva in uradnikov. Vse mu je izraževalo najtoplejše simpatije. — Dogovori naše vlade s turško zaradi zasede Novega Pazarja so se nekda ustavili, ker zahteva Porta trdoglavo, naj se jej zagotovi vrhovna oblast v Bosni in Hercegovini.

IZ SARAJEVA. — Pomladansko vreme je začelo tla sušiti in zato se zopet oživljajo javna podvzetja. — Vojaki, kateri so zdaj v teh deželah v garniziji, pojdejo večinoma domov; namesto njih pa pridejo drugi — a skoro gotovo v manjšem številu. — 8. t. m. so praznovali tukaj muhamedanci prav slovesno rojstni god svojega proroka Muhameda. Deputacija 18 muhamed. duhovnikov in sarajevskih veljakov se je zahvalila poveljniku Jovanović-u za dovoljeno versko enakopravnost.

IZ CARIGRADA se poroča, da je ruska posadka Adrijanopolj zapustila in da je 11. t. m. šest turških bataljonov zasedlo mesto. Zdi se tedaj, da se začenja tudi glede vzhodnje Rumelije izpolnjevati berlinska pogodba.

V FRANCOSKEM parlamentu zopet nekaj vre, ker se moč le preveč radikalcem nagiblje.

Poseben odsek je sklenil z veliko večino, da se dene ono ministerstvo, ki je vladalo po 16. maji (Fourton-Brogie) v zatožno stanje. Sedanje ministerstvo je temu sklepu nasprotno; če pa pri vsem tem obvelja, je gotovo, da nastane nova kriza. In tako ne bo kriz pri nemirnih Franco-zih ni konca ni kraja.

NA ŠPANJSKEM je novo ministerstvo Martinez-Campos-ovo razpustilo poslansko zbornico ali „cortes“.

IZ AFGANISTANA je došla, kakor se zdi, zanesljiva vest, da je emir Šir Ali slednjič vendar zares umrl. Po njegovi smrti se je začel boj mej stranko Jakub-kana, sina, in mej stranko emirovega brata. Jakub-kan je zmagal. — Angleška vlada se namerava zdaj z novim emirom pogajati zaradi miru.

Domače stvari.

Cesarski dar. Nj. V., presv. cesar je podaril 2000 gld. za razširjanje goriške ženske bolnišnice.

Mestne volitve. Mestno županstvo goriško naznanja, da je imenik volilcev za prihodnje dopolnitve volitve mestnega zastopa od 10. t. m. v občinskem uradu skozi 4 tedne v pregled razgrnjen. — Ugovori proti imeniku se imajo podati do 7. aprila t. l.

Nesreča. Pretekli ponedeljak je nek star v-oznik na cesti proti železnici tako nesrečno padel, da je prišel vozu, s katerim se mestne ulice motijo, pod kolesa, ki so ga tako hudo pomastila, da je koj mrtev obležal. Prenesli so ga na pokopališče.

Polpolk baron Hess št. 49 premesti se te dni iz Serajevga v Gorico, kder ostane v garniziji. Govori se, da ima ta polk, kateri se nabira na gore-nje Avstrijskem, menda v okraj St. Polten, prav izvrstno godbo. To bi nam bilo jako po volji, saj je dolgočasno tu brez vojaške godbe.

V goriškem gledišči daje v letošnjem postu prav dobra ital. družba dramatične predstave. Osebe šteje mej seboj prav spretne moči, izbor iger, ki se predstavljajo, je v vsakem oziru hvalevreden, obleke in vsa druga oprava elegantna in dragocena; — a pri vsem tem je gledišče prav slabo obiskovano. Pretek. sredo je bilo pri prav lepi predstavi samo 16 poslušalcev v parteru in nekoliko več v ložah. To priznava sam „L'Isenzo.“ Ali ni to čudno? V mestu, katero šteje blizu 20000 prebivalcev, pa hoče po sili italijansko biti, ni najti toliko patrijotov, kateri bi hoteli skozi par tednov v letu vsak dan po 30 bornih novčičev žrtovati, da bi se prav dobre italijanske glediščne predstave (molčimo o srednjih ali slabih) vsaj dostojno obiskovale? Je pač res, da je pri teh ljudeh več dima nego pečenke. —

Obravnave pred porotniki. Dne 5. t. m. je sedel na obtožni klopi Jožef Baudaš od Stefana iz Levpe v kanalskem okraji, 20 leten gámeč; v zadnjem času je služil v Baroggi-jevi vili v Sempetru pri Gorici, kder je ukradel zlatenine in drugega blaga v vrednosti nad 300 gl. — Porotniki so ga soglasno krivega spoznali tatvine in na to ga je sodnija obsodila na 7 let trde, poostrene ječe in da ostane po preestani kazni pod policijskim nadzorstvom.

Dne 6. t. m. se je vršila obravnava zoper Marka Zanuttino r. Valentina, rojenega v Vizinalu in stanujočega v Bornjanu. Zatoženec ima 54 let, je oženjen, kolon, do zdaj še nikdar kaznovan. Porotniki so ga soglasnim sklepom krivega spoznali goljufje, ker je pri tretjih osebah poskril 27 starjev turšice, katero je po noči na zemljiščih svojega gospodarja barona Mih. Locatelli-ja iz Kormina pobral in ker je popro-dal vso svojo živino, ki je bila na kmetiji, v namen, da bi je gospodar ne mogel zarubiti za dolžno najemnino v znesku 1200 gld. — Sodnija ga je obsodila na poldrugo leto trde, poostrene ječe.

Dne 7. t. m. so porotniki z 9 glasovi proti 3 spoznali, da je Peter Šiligej r. Antona, bivši občinski čuvaj v Korminu, kriv zločina zoper varnost življenja ker se mu je dne 1. decembra 1878 v glediščni kavarni v Korminu po neprevidnosti puša sprožila in je strel necega Ivana Zorzuta tako nesrečno zadell, da je vsled tega umrl. — Sodnija je obsodila Šiligoja na 11 mesecev ostrega zopora.

Zadnja obravnava pretekle sesije je bila dne 8. t. m. zoper Jožefa Licena od Ivana iz Rifenberga, 36 letnega, uže kaznovanega samca. Porotniki so soglasno potrdili glavni dve vprašanji, da je obdolženec kriv hudodelstva ropa in prestopka vlačugarstva; vsled tega ga je sodnija obsodila na 12 let trde, poostrene ječe, iz katere se preseli po prestali kazni v posilno delalnico. Licen je oni hudodelec, o katerem nam je nedavno poročal naš rifenberski dopisnik, da je dne 2. febr. t. l. še z nekim drugim tolovajem, Šorš-em, — prišel v hišo vdove Urše Licen, ko so bili ljudje v cerkvi; tam sta našla samo mlado deklico Ivanko

Abramovo, katerej je Lica z nožem grozil, ako ne bi molčala, ter jej siloma pobral ključ, jih izročil tovarišu, in ko je ta v spalni sobi kradel, je L. deklico z eno roko za vrat držal, z drugo pa jej usta tiščal. Slednjič sta razdelila rop v vrednosti okoli 30 gl. in jo naprej pobrisala. Licena so v Trstu vjeli, Sorš je pa odnesel pete najbrže v Italijo.

Pontabeljska železnica. Avstrijska vlada je nekda naznanila italijanski, da bode železnica med Trevižem in Pontabeljem v prihodnjem maju zanesljivo končana. Za to se zdaj tudi Italijani na svoji strani podvzajo, da z delom ne zaostanejo. Kaj bi ne? saj bode ta železnica njim v največjo korist.

Rojanska Čitalnica napravi v nedeljo 16. marca 1879 društveno zabavo s sledečim sporedom: 1. Petje. 2. Deklamacija. 3. Krojač Fips ali „Nevarni sosed.“ Burka s petjem v 1 delu. 4. Srečkanje z darili. 5. Društvena zabava. Vstopnina za neude 30 kr. Začetek ob 6 1/2 uri zvočur.

„Slovenija“ dunajsko akademično društvo obhaja nekoj slovesno spomin prerano umrlega slovenskega pesnika Simona Jenka; slavnostni govor ima naš rojak g. M. Zavatlal. Mogoče, da nam za prihodnji list dojde poročilo o zanimivem slavnostnem večeru.

Potrjena postava. Nj. Veličanstvo je potrdilo načrt postav, sprejet v pretekli deželnozborni seji, po katerem se vvedejo nekatere spremembe v deželne šolske postave od 10. marca 1870 št. 18 in 16. oktobra 1875 št. 28. dež. zak.

Učiteljske spremembe, o katerih smo zadnjič poročali, še niso prav gotove.

Razne vesti.

Mesto Szeghedin na Ogerskem je pod vodo in okoli in okoli nad 100.000 orolov polja. V bližnjem Dorožmi je 400 hiš popolnoma pokončanih, pa tudi v mestu se jih je že nad 1000 posulo. Nad 1000 delavcev dela ne prestopa, da odvrne več nesrečo, katera je že tako strašanska.

Črn njima spomin. — V svojej prenapetosti hoteli bi Madjarji, ako bi šlo, vse narode na Ogerskem v enej noči pomadjariti i zato nameravajo skleniti novo postav, da bi se v vse šole na Ogerskem uvedel madjarski jezik, če prav je tamo skoraj više od polovice vseh prebivalcev Nemadjarjev. Vladi (Rumunji) potožili so se zastran tega potem svojih velicnih cerkvenih glavarjev naravnost pred kraljem. Njegovo veličanstvo je te doglavitke lepo primilo in obečalo jim pomoči, kolikor je pravo. Sedaj sta se pa oglašila oba pravoslavna škofa maloruska (rutenka) na Ogerskem, namreč Basztelyi v Munkači i Tot v Preševem (Eperiesu) zoper rumunske škofo, ter sta poslala ministerstvu nauka pismo, v katerem zagovarjata z domorodnega (?) stališča i s koristi njima zaupane krščanske črede, nameravajo madjarovanje ljudskih šol. Res žalostna majka Slava, ki živi na prsih svojih dve taki hulji!

Dva bolgarska domoljuba. — Ne samo oči Slovanov, temuč tudi družih narodov obrnjene so danes v bolgarsko narodno skupščino v Trnovem. Prvaka bolgarskih narodnih zastopnikov sta Zankov i Balabanov; to sta dva možaka, ktera sta že leta 1876 zagovarjala pravice tlačnega svojega naroda ter hodila po Evropi od ene do druge vladarske stolice, da bi naklonila visoke vlade za bolgarske narodne pravice. Dovolila sta pravoslavne nauke v zapadnej Evropi, v Parizu i Londonu. Vedno sta bila, kakor v staro grškem času Kastor i Polux, prava prijatelja, če prav sta oba raznega temperamenta. Zankov je bil vedno zmirnejši, Balabanov je pa bil zanesenejši, ter je poslušal le glasove svojega za blagost svojega naroda krvavečega srca. Na prošnjo svojih domorodcev zložila sta leta 1876 spomenico o groznostih na Bolgarskem, ktera je bila poslana vsem evropskim vladam. Ko je sveta Rusija napovedala vojno turškim krvoločnikom, najdemo oba v glavnem ruskem vojnem kvartiru, kder ju je car osvoboditelj osobno sprejel. Pozneje je bil Zankov mestodržec v Sviščevem, Balabanov pa v Trnovem. Naj Bog poživi ta dva poštenjaka še mnoga i mnogaja leta na korist nam naj sorodnejšega bolgarskega naroda!

Javna zahvala.

Vsem onim, ki so našega ljubega in edinega sina JOSIPA danes do tihega groba spremili, izrekata s tem najtoplejšo zahvalo

žalujoča
JERNEJ I TEREZIJA ČERNOVIČ.
V Kanalu dne 11. marca 1879.

LISTNICA UREDNIŠTVA. Gosp. A. L. v M. V. Prav radi sprejemamo članke o kmetijstvu, da se le z našimi razmerami vjemajo. Prav lepa hvala in srčen pozdrav! — G. R. v V. Ker smo prejeli v zadnjem času več poezij za listek — ne priobčimo nobene, da se nikomur ne zamerimo. Menda bo tako boljše in Vi nam tudi ne zamerite, kaj ne, da ne? — Gosp. Fr. B. v V. Slovačni prepri ne spadajo v naš list. Če smo tudi posamezniku uže besedo dovolili, ne maramo vendar dalje pravde mej l-ovci in protil-ovci posredovati. Nam je vse eno, izgovarjajte tako ali tako. — G. dopis. iz Kanala. Prihodnjit; danes ni bilo več mogoče. — G. L. S. v B-u. Nismo mogli vsega razcifrati; zato smo porabili drug dopis ob isti stvari, ki nam je prilično došel. Za poslano priročna hvala in prijet. pozdrav!

Poslanica.*)

Gospod Alojzij Bader je priobčil 7 številki 7 objavo, katero smo prav radovoljno na znanje vzeli. On pravi, da ni hotel nikdar kratiti prave zasluge drugim tvornicam in njih dobrim izdelkom. Tem boljše!

Pravi, da se je bojeval in da se bode tudi za naprej zoper slabo blago in ne zoper dobro. Naj se le; mi nismo za noben boj, ali vsaj za drugega ne, nego za oni, kojega sile se napenjajo edino za izdelovanje boljšega in cenejšega blaga; da drugi drugače mislijo in se po časnikih pričajo, to nas pač malo briga.

Dalje pravi gosp. Bader, da držet se svojega načela prodaja vino za vino in vodo za vodo. To je sveto načelo, gosp. Bader, s katerim se iskreno vjemamo, a je tudi vselej izvajamo, prodajaje vosek za vosek.

Po tem takem sprejemamo prav radostno vse te objave. Vojska, katero je g. Bader napovedal slabemu blagu, nas čisto nič ne zadeva, ker je naše povsod za dobro spoznano. Veseli nas, da je gosp. Bader pripravljen, pripoznavati zaslugo drugim tvornicam in njih dobrim izdelkom in ne dvomimo, da je v tem pripoznanji odkritosrečno izražena pohvala tudi naši tvornici. Dosledno zares ne vemo, zakaj bi se še dalje po „poslanicah“ razgovarjali.

Od naše strani je tedaj stvar popolnoma rešena in zato odložimo peró nadejaje se, da bo s tem tudi slavnemu občinstvu vstreženo.

V Benetkah 23. februarja 1879.

Gius. Reali ed erede Gavazzi.

Z ozirom na to izjavo gosp. Josipa Reale in dedičev Gavazzi se nadejam, da me bodo slav. oskrbnitstva častiljevih cerkva tudi z naprej z mnogimi naročili osrečevala.

V Korminu dne 25. febr. 1879.

Giacomo Palla

edini založnik v Avstriji tovarnice gg. Gius. Reali ed erede Gavazzi v Benetkah.

*) Uredništvo ni odgovorno ni za obliko ni za zadržaj.

Odvetnik
Ivan dr. Vinci
je odperl svojo pisarnico v bivši Rismondijevi hiši na Korenju šte. 261.

Pravo
Dolenjsko namizno vino
in slivovka
se dobiva po poštenih cenah pri
Kavčič & Ferfila na Korenju.

Razpis učit. službe.

V tem šolskem okraju razpisuje se služba podučitelja na 3 razrednici v Komnu.

Za to službo so določeni sledeči dohodki: 400 gold. letne plače, 80 gold. na leto odškodnine stanovanja i 100 gold. na leto osebne doklade.

Prosilci naj vložé svoje prošnje previdene z dokazom učiteljske sposobnosti v štirih tednih

po prvem razglasu v uradnem listu „Osservatore Triestino“, pri krajnem šolskem svetu v Komnu.

C. K. OKR. ŠOLSKI SVET V SEŽANI

dne 5. marca 1879.

BOSIZIO.

Za sveto leto!

Molitvena knjižica za rabo pri obiskovanju cerkev v sv. letu je izšla in se dobiva v Mailin-govi tiskarni po naslednji ceni.

100	iztisov	2	gld.
50	"	1	" 50 sld.
1	iztis	—	" 4 "

Wir empfehlen
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.
„Solide Firmen als Vertreter erwünscht.“

Oglas družinam.

Dasiravno je colnina od kave jako porasla, dobivajo se pri meni vendar vse sorte zmlete kave iz Terziške mehanične tvornice — po istih cenah, kakor poprej. In ta kava mora v resnici vsakemu vstrežati bodi glede cene, bodi glede dobrote.

Anton Mazzoli
V Gorici v gosposki ulici.

Koristno naznanilo

prečast. duhovščini.

Tovarna za izdelovanje voščenihi sveč lastnina Alojzija Bader-ja v Gorici, ki je bila odlikovana s sreberno svetinjo pri razstavah v Gorici leta 1854. in v Trstu leta 1871., ravno tako s častnim diplomom pri svetovni razstavi v Monakovem l. 1855., v Parizu l. 1855. in na Dunaji l. 1873, z bronteno svetinjo na zadnji svetovni razstavi v Parizu l. 1878, priporoča svoje sveče iz čistega voska od čebel, katere lepo, mirno in počasi gorijo in prav nič ne kapajo, se ne kidajo in ne onečediijo altarja.

Cena jim je gl. 2.68 K.o sveče iz čistega voska od čebel I. vrste, katere priporočam visokočastiti duhovščini; gl. 2.33 K.o od II. vrste.

Priporoča tudi svoje sveče, ki se imenujejo voščene (zmes, Kunstwachs), katere so prav enake onim iz Beneške fabrike in kojih zaloga je v Korminu.

Take sveče ki se v Korminu prodajajo za voščene in plačujejo po gl. 2.40 prodaje podpisani po gl. 1.90 K.o.

Alojzij Bader.

Zalogo mojih sveč ima tudi Štefan Kralj bandar v Kanalu, Janez Sorč štacunar v Boven, Janez Goljevšček novi štacunar v Sežani.

Plačuje se ob koncu leta, ali pa 5 kr. odbitka pri kilo, ako se precej plača.